

Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

Published at: 18-02-2024

Author:

Surface: 911.8 cm²

Circulation: 1080

Subjects:

Χ. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Μελέτες και καλά μυθιστορήματα
μέ μεγάλο ενδιαφέρον **Σελ. 27**

BIBΛIO

Μελέτες και καλά μυθιστορήματα με μεγάλο ενδιαφέρον

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Μία εβδομάδα πριν ανοίξει το Τριώδιο, με τον καιρό να μάζεψή παιχνοδιάκια και να διατάξη μεταξύ χειμώνας και ανοίξεως, δεν μπορούμε να μην εστιάσουμε και πάλιν σε μία μείξη βιβλίων μεταξύ επιστημονικών και ψυχολογικών εκδόσεων. Και αυτό έχει γίνει για λόγους που επεβάλλονται από την φύση των βιβλίων που κυκλοφορούν και άξιζει να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των αναγνωστών μας.

■ **Τανέρ Ακτσάμ, Χάνοντας την πατρίδα. Οι έκποσεις των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, 1913-1917** (μτφρ. Μάρκος Καρασαρίνης, εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, σελ. 276, ευρώ 16). Το βιβλίο αυτό που έχουμε στα χέρια μας αποτελεί κεφάλαιο του προεκδοθέντος σε ελληνική μετάφραση από τον αυτό εκδόστη βιβλίου του καθηγητού Ακτσάμ, *Τό εγκλημα των Νεοτούρκων κατά της άνθρωπότητας. Η γενοκτονία των Αρμενίων και η*

έθνοκάθαρση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2020). Ο καθηγητής Ακτσάμ είναι Τούρκος που αναγκάστηκε να διαφύγει από την πατρίδα του μετά την καταδίκη του σε φυλάκιση 9 ετών για αντικαθεστωτική δράση, ενώ ως φοιτητής ήταν εκδόστης φοιτητικής επθεωρήσεως που εστίαζε στην μεταχείριση των Κοιρών. Κατέφυγε στην Γερμανία, όπου έλαβε άσυλο, και έκτοτε ζή και εργάζεται στις ΗΠΑ στο UCLA. Το θέρος του 2020 κατεδικάσε την απόφαση Έρντογάν για την μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, την οποία έχαρακτήρισε ως «πράξη πολιτισμικού βανδαλισμού» και «εκδήλωση βαρβαρισμού». Για την παρουσία έκδοσης έγραψε ιδιαίτερο πρόλογο, που εξήγει ένα μεγάλο ζήτημα που τίθεται από την έρευνά του. Πρόκειται για την θεωρία ότι τα οθωμανικά

άρχεια δεν περιέχουν ίχνη περί γενοκτονίας είτε των Ελλήνων, είτε των Αρμενίων, είτε των Κοιρών και των Συροχαλδαίων, κάτι το οποίο αντίθετος οι άρχαιακές μαρτυρίες και οι προφορικές μαρτυρίες των επίησαντων στηρίζουν πλήρως όχι μόνον μεταξύ των εθνικών ομάδων που υπέστησαν τις σφαγές αλλά και των Δυτικών Δυνάμεων της αυτής περιόδου. Ο Ακτσάμ υποστηρίζει ότι και τα τουρκικά και οθωμανικά αρχεία περιέχουν τις αυτές μαρτυρίες, αρκεί να αναγνωσθούν ορθώς. Το παρόν βιβλίο το αποδεικνύει σαφώς, διότι στηρίζεται κυρίως σε οθωμανικό αρχαιακό υλικό. Και είναι επίσης σημαντικό ότι δεν είναι μόνον οι Νεότουρκοι που διέπραξαν αυτό το εγκλημα, αλλά -ήταν στοχευμένη πολιτική της Τουρκίας από πολύ παλαιότερα, σε μία προσπάθεια να προβή όχι αναγκάως σε έθνοκαθάρσεις, αλλά σε θεμελίωση εθνικού κράτους. Και αυτό εκρήθη από την εποχή του Αβδούλ Χαμίτ Β' ότι μπορούσε να επιτευχθεί μόνον μέσω της δαιμονοποιήσεως και της εξώσεως των παλαιών ραγιάδων, που με την συνταγματική εξέλιξη αναγκάως αποκτούσαν τα αυτά δικαιώματα των παλαιών αυθεντών τους. Και αυτό για τους Οθωμανούς Τούρκους ήταν αφόρητο! Οι σφαγές και διώξεις κατά των Ελλήνων από το 1913 προοιώνσαν την Σφαγή των Αρμενίων του 1915 και εν τέλει την Καταστροφή και Σφαγή της Σμύρνης, τα Τάγματα Έργασίας (βλέπε εξοπνίσεως) και τόσα άλλα, που μετέβαλαν ολοσχερώς την μορφή της Τουρκίας και έβηθισαν την γείτονα χώρα, παρά τα αντίθετος λεγόμενα, και σε οικονομική κρίση. Είναι ένα μικρό βιβλίο που άξιζει να προσεχθή ιδιαίτερος, πολλώ μάλλον που προέρχεται από την γραφίδα μή Έλληνας, και μάλιστα Τούρκου!

■ **Στίβεν Φράι, Ηρωες. Η αρχαία ελληνική μυθολογία άλλως (μτφρ. Πέτρος Γεωργίου, εκδ. Πατάκη, σελ. 608, ευρώ 21)**. Ο συγγραφέας είναι Άγγλος και έχει σπουδάσει φιλολογία στο Καίμπριτζ, αλλά η σταδιοδρομία του είναι στο θέατρο και τον κινηματογράφο. Δεν έγραψε την διλογία του *Μύ-*

θος (2017) και *Ηρωες* (2018) για να διδάξη, αλλά για να καταδείξη ότι η Έλληνική Μυθολογία είναι τομέας που δεν άπαιτεί ιδιαίτερα προσόντα για να κατανοηθή. Αντίθετος, αποτελεί πολύ διασκεδαστικό ανάγνωσμα προστό σε όλους. Φαίνεται, μάλιστα, ότι κάποια στιγμή στην πορεία της ζωής του εκλινε και πρός τον Δωδεκαθεϊσμό, ίσως διότι, όπως δηλώνει, αισθάνεται πολύ πλησιέστερα πρός τους αρχαίους Έλληνες (ή τουλάχιστον σε αυτό που νομίζει ότι ήταν οι πρόγονοί μας), από ό,τι πρός τους συγχρόνους Άγγλους. Η μυθολογία του Φράι είναι γραμμένη με τρόπο

ένιαο, χωρίς να παρέχη στον αναγνώστη τίς πολλαπλές εκδόσεις των διαφόρων μύθων. Και αυτό συμβαίνει διότι θέλει να διηγηθή τις ιστορίες του με αρκετά χιουμοριστικό τρόπο, αλλά χωρίς να γελοιοποιή ούτε λεπτό τους αρχαίους θεούς και ήρωες. Παρέχει ένιαο σύνολο, ευχάριστο στην ανάγνωση, χωρίς ιδιαίτερες εντάσεις και παρεκβάσεις, λιγοσάν την μυθολογία που άφηγομθα στα παιδιά μας, αλλά αναθεωρημένη για ενηλίκους. Θέλησε να πείση το εύρ άγγλόφωνο κοινό ότι η Έλληνική Μυθολογία δεν είναι παραμυθάκι για παιδιά ούτε σύνολο μυστηριωδών αναφορών για ειδικούς φιλόλογους, αρχαιολόγους και θρησκευολόγους, αλλά κάτι που ύπηρχε για όλους και μπορεί να λειτουργήσει μέχρι σήμερα με τον αυτό τρόπο. Δοκιμάστε την ανάγνωση και θά πεισθήτε ότι δεν είναι πρός απόριψη το πείραμά του. Είναι απλώς μία άλλη ματιά, πιο λαϊκή, αλλά και πιο φιλική για τον αναγνώστη.

■ **Κοσμάς Ραπίτσος, Ο Μάρτιν Χάιντεγκερ και η μετάφραση της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας** (εκδ. Ροές, σελ. 104, ευρώ 12,72). Ο συγγραφέας έχει σπουδάσει Γερμανική Φιλολογία στην Αθήνα και το Βερολίνο και έχει διδα-

κτορικό δίπλωμα στην Φιλοσοφία από το Πανεπιστήμιο του Φράμπουργκ. Σήμερα διδάσκει φιλοσοφία (ως ΕΔΙΠ) στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Στην παρουσίαση έργασίας του, συνεχίζοντας την διερεύνηση της σχέσεως του Χάιντεγκερ με την φιλοσοφία του Αριστοτέλους, εστιάζει στην διαδικασία μεταφράσεως των ελληνικών όρων του Σταγειρίτου στην γερμανική και στην αλλοίωση που έφερε στην γερμανική αυτή απόδοση, όχι άκριβη μετάφραση προφανώς, των όρων ή προσωπική φιλοσοφική πρόσληψη και οι θεωρίες του Χάιντεγκερ. Αυτό συμπίπτει με το μεγάλο θέμα της θεωρίας του Γερμανού φιλοσόφου, ότι η δυτική φιλοσοφία αποτελεί στην ουσία έκπτωση της αρχέγονης φιλοσοφικής σκέψεως και συλλήψεως, γεγονός στο οποίο αποδίδει την διαμόρφωση της δυτικής μεταφυσικής. Το βιβλίο δεν αποτελεί μόνον δοκίμιο για τους ενδιαφερομένους για την συγκεκριμένη φιλοσοφική σκέψη, αλλά και μελέτημα για την διαδικασία της μεταφράσεως γενικώς. Παρέχει στον αναγνώστη μια θεώρηση της φιλοσοφίας του τρόπου της διενεργείας της μεταφράσεως.

■ **Bruno Doucey, Τη Ρωμοσύνη μνή την κλαίς** (μτφρ. Κατερίνα Γούλα, εκδ. Κέδρος, σελ. 216, ευρώ 15,50). Ο συγγραφέας είναι Γάλλος ποιητής και πεζογράφος, αλλά και εκδόστης. Έχει προβή σε έκδοση σε γαλλική μετάφραση, μαζί με το ελληνικό πρωτότυπο κείμενο, επτά συλλογών του Ρίτσου, ποιητού για τον οποίο έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ζή στην χώρα μας πολύ καιρό κάθε χρόνο. Το μυθιστόρημά του κινείται σε διπλό πεδίο. Αφ' ενός αναφέρεται στην πορεία του

Ρίτσου κατά τα χρόνια της έκποσεως του στην Λέρο μετά το 1967, αφ' έτερου εστιάζει στην μυθιστορηματική αφήγηση της περιπετειάς του ηρώα του, Αντουάν, που την ίδια εποχή χάνει την επαφή του με την αγαπημένη του Φωτεινή και άρχίζει να την αναζητή επίλεγοντας να έλθη στην χώρα μας ως στέλεχος άποστολής του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού.

Έτσι, ο ήρωας διασταυρώνεται με τον Ρίτσο και βρίσκει την αγαπημένη του, που έχει επίσης έκποση, εγκλεισθή στο ψυχιατρείο της Λέρου, χωρίς να τον αναγνωρίση. Το τέλος αφήνει να νοηθή ότι το ζεύγος ίσως έχει κατορθώσει να επιβίωση και να ξαναμίξη. Τοποθετείται στο σήμερα και στην προσφυγική κρίση.

■ **S. A. Cosby, Δάκρυα ξυράφι** (μτφρ. Κίκα Κραμβουσιάνου, εκδ. Gutenberg/Aldina, σελ. 300, ευρώ 19). Το μυθιστόρημα οφείλεται στον Αφροαμερικανό Σόν Κόσμπυ, γεννημένον στο Γκλόστερ της Βιρτζίνια. Ηλικίας 50 ετών σήμερα έχει γνωρίσει τό καθεστώ των φυλετικών διακρίσεων και των ρατσιστικών εντάσεων στον Νότο, όπου αυτά, όπως δλοι γνωρίζουμε, δεν έχουν άμβλυθη πραγματικά. Η ιστορία που διηγείται στο δεύτερο αυτό μυθιστόρημα της πορείας του είναι διπλά τραγική, διότι το ζεύγος που δολοφονείται είναι όμοφυλοφιλικό και αποτελείται από τον λευκό Ντέρεκ και τον μαύρο Αϊζέια (:Hσαία). Παρά την απόδοκμασία τους για τις επίλετες των γυνών τους οι δύο πατέρες των άποφασίζον να συμβιβασθούν με τις αντιθέσεις τους και να συμμαχήσουν για να βυθισθούν στον ύπκοσμο κατά την αναζήτηση του ή των δραστών της δολοφονίας των παιδιών τους, επιδιώκοντας την εκδίκηση. Όπως δλες οι τραγωδίες, και αυτή τελειώνει με δικαιοσύνη και με σερά θανάτων. ▲▼

